

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 12CoP/29/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6122285798
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 05. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Táňa Rapčanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2025:6122285798.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Táne Rapčanovej a členiek senátu - sudcov: Mgr. Silvie Tisovej a Mgr. Petra Straku, v právnej veci navrhovateľky: A. B., C. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. XX, E. E., zastúpená splnomocnenou zástupkyňou: F. G. H. I., advokátka, korešpondenčná adresa: J. K. XX, E. E., IČO: XX XXX XXX, proti manželovi: L. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom obec H., t. č. bytom D. N. D., XXXX O. C., M. E., zastúpený splnomocneným zástupcom: G. I. A., P., D. D. Q. XX, A., o vyhlásenie manželstva za neplatné, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 20Pc/6/2022-354 zo dňa 28. septembra 2023, takto

rozhodol:

rozsudok okresného súdu potvrdzuje.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Banská Bystrica ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „okresný súd“) rozsudkom č.k. 20PC/6/2022-354 zo dňa 28.09.2023 rozhodol tak, že návrh na vyhlásenie manželstva za neplatné zamietol (výrok I.). Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania (výrok II.).

Rozsudok odôvodnil tým, že v konaní neboli preukázané žiadne skutočnosti, pre ktoré by mal súd návrhu vyhovieť a vyhlásiť manželstvo za neplatné. Nebolo preukázané, že vyhlásenie o uzavretí manželstva nebolo urobené slobodne, vážne, určito a zrozumiteľne. Navrhovateľka uviedla, že manželstvo s manželom chcela uzavrieť, vedela, že uzatvára manželstvo a vedela, čo znamená do budúcnosti uzavretie manželstva. Nepreukázala, že by vyhlásenie o uzavretí manželstva nebolo urobené slobodne, či už vynútené fyzickým nátlakom alebo psychickým nátlakom. Taktiež, že ho neuzavrela dobrovoľne, vážne, a teda, že jej vôľa nemala vyvolať právne následky, ktoré sa s vyhlásením o uzavretí manželstva spája. Navrhovateľka si bola vedomá, aký úkon robí, aké sú s tým spojené právne následky. Takáto skutočnosť nebola preukázaná ani na strane manžela. Dôvod neplatnosti manželstva spočívajúci v tom, že sa dozvedela po uzavretí manželstva, že manžel má nastúpiť do výkonu trestu a je drogovo závislý a má dlhy, nespĺňa dôvody pre vyhlásenie manželstva za neplatné. Jedná sa podľa okresného súdu o dôvody, ktoré sa zisťujú pri rozvoze manželstva ako príčina jeho rozvratu. Okresný súd preto žalobu v celom rozsahu zamietol.

V rovine právnej odôvodnil súd prvej inštancie svoje rozhodnutie podľa § 14 ods. 1 až 3 zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“).

O trovách konania rozhodol podľa § 52 zák. č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

2. Navrhovateľka podala prostredníctvom splnomocnenej zástupkyne odvolanie proti rozsudku okresného súdu dňa 22.11.2023. Žiadala odvolací súd, aby rozsudok v celom rozsahu zrušil a vec

vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie alebo alternatívne, aby ho zmenil. Rovnako žiadala nepriznať právo na náhradu trov konania. Uviedla, že sú splnené podmienky na uznaní manželstva za neplatné. Snúbenci pri vyhlasovaní manželstva vyhlasujú, že poznajú svoj zdravotný stav, ako aj sami. Navrhovateľka bola zo strany manžela uvedená do omylu o jeho zdravotnom stave, ako aj bezúhonnosti, pričom tieto skutočnosti sú takého zásadného charakteru, že by nedošlo k uzavretiu manželstva a nevstúpila by do manželstva dobrovoľne. V prípade vážnosti musia obaja snúbenci chcieť vyvolať právne následky, s ktorými sa spája vyhlásenie o uzavretí manželstva, teda, že chcú vstúpiť do manželstva a sú si vedomí, aký právny úkon urobia a aké právne následky s ním vyvolajú. Keby navrhovateľka poznala skutočný život manžela a okolnosti o jeho stave a bezúhonnosti, nevstúpila by do takéhoto manželstva dobrovoľne a s vážnosťou a toto manželstvo by neuzavrela. Do konania predložila všetky dôkazy, ktorým vyvrátila tvrdenie manžela o tom, že by uvádzala nepravdivé skutočnosti, nepoznala pravdu o manželovi a vstúpila do manželstva na základe zavádzajúcich informácií o manželovi. V čase vstupu do manželstva mala vedomosť o tom, že manželia vstupujú do manželstva po vzájomnej citovej náklonnosti a láske. V decembri 2021 po rozhovore s rodičmi manžela a po rozhovore s jeho bývalou partnerkou boli z jej strany zistené také závažné skutočnosti, o ktorých keby mala vedomosť, nevyslovila by vstup do manželstva slobodne, vážne, určito a k uzavretiu manželstva z jej strany by nedošlo. Sama má pochybnosť o tom, či manžel vstúpil do manželstva nezištne, z lásky k nej. Poukázala na to, že manželstvo vzniká na základe ich dobrovoľného a slobodného rozhodnutia. Vyhlásenie o uzavretí manželstva tak nebolo urobené slobodne, vážne, určito a zrozumiteľne. Z hľadiska vážnosti vôle pre posudzovanie platnosti manželstva je rozhodujúca otázka, či pri jeho uzavretí existovala vôľa u oboch snúbencoch uzavrieť manželstvo alebo nie. Mala za to, že konaním manžela došlo k naplneniu § 14 ods. 1 Zákona o rodine. Následkom väd vôle a prejavu vyhlásenia o vstupe do manželstva je neplatnosť. Manželstvo, ktoré bolo vyhlásené za neplatné, sa považuje za neuzavreté a späťne ku dňu jeho vzniku.

3. Manžel sa k odvolaniu nevyjadril.

4. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 2 ods. 1 CMP, § 34 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“, § 3 ods. 5 písm. a/ CMP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas účastníkom konania (§ 362, § 359 CSP, § 7 a § 103 CMP) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 355 ods. 1 CSP), preskúmal rozsudok okresného súdu viazaný jeho rozsahom (§ 65 CMP a contrario) a viazaný dôvodmi odvolania (§ 66 CMP a contrario) s prihliadnutím na vady konania, iba ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 67 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario CSP) a postupom podľa § 378 ods. 1 CSP v spojení s § 219 ods. 3 CSP rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

5. V predmetnej veci okresný súd rozsudkom rozhodol o zamietnutí návrhu navrhovateľky na neplatnosť manželstva. Ako vyplýva z obsahu spisu, manželstvo bolo uzavreté dňa 03.04.2021 v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska. Zároveň v roku 2021 začala navrhovateľka konanie voči manželovi vo veci zákazu približovania sa, keď mal v jej mene volať lekárovi a podávať informácie o nej. V priebehu septembra 2021 navrhovateľka komunikovala s jeho matkou, kde potvrdil, že navrhovateľku špehoval, bral drogy a že sa jej vyhrážal. V júli 2021 manžel opustil spoločnú domácnosť a od 21.08.2021 s nimi neudržiava žiadny kontakt, kedy začala písať jeho matke, priateľom. Vo Veľkej Británii prebieha aj konanie o rozvod manželstva a úpravu práv k maloletej dcére. Svoj návrh navrhovateľka odôvodnila tým, že pred uzavretím manželstva nemala vedomosť o tom, že manžel je drogový závislý a dňa 16.09.2019 bolo po ňom vyhlásené pátranie, kedy mal nastúpiť do výkonu trestu a má dlhy.

6. Podľa § 19 zák. č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom (ďalej len „ZMPSP“) spôsobilosť osoby uzavrieť manželstvo, ako aj podmienky pre jeho platnosť, sa spravujú právom štátu, ktorého je táto osoba príslušníkom.

7. Podľa § 22 ods. 1, 3 ZMPSP (1) Zrušenie manželstva rozvodom sa spravuje právnym poriadkom štátu, občanmi, ktorého sú manželia v čase začatia konania. Ak sú manželia príslušníkmi rôznych štátov, spravuje sa zrušenie manželstva rozvodom právnym poriadkom slovenským. (3) Tieto ustanovenia sa použijú i pri vyhlásení manželstva za neplatné alebo pri zistení, či tu manželstvo je alebo nie je.

8. Podľa § 38 ZMPSP o manželských veciach (v konaní o zrušení manželstva rozvodom, o neplatnosť manželstva a o určenie, či tu manželstvo je alebo nie je) je právomoc slovenských súdov daná, ak aspoň jeden z manželov je slovenským občanom.

9. Odvolací súd posudzoval, či v danom prípade je splnená podmienka právomoci slovenského súdu. V osobitných medzinárodných zmluvách medzi Slovenskou republikou a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Írska nie je zahrnutá oblasť úpravy platnosti manželstva ani otázka právomoci príslušných orgánov. Takto v súlade s ustanovením § 38 ods. 1 ZMPSP je daná právomoc slovenského súdu, keďže obaja z manželov boli slovenským občanom, hoci stačí ak je slovenský občan iba jeden z manželov.

10. Pri posúdení rozhodného práva odvolací súd vychádzal z ustanovení § 22 ods. 1 ZMPSP, ktoré aplikoval v súlade s ustanovením § 22 ods. 3 ZMPSP na posúdenie platnosti vyhláseného manželstva, t. j. posudzovanie platnosti manželstva spätne. Keďže obaja manželia boli v čase uzavretia manželstva občanmi Slovenskej republiky aj posudzovanie platnosti manželstva spätne sa bude posudzovať v súlade s citovanými ustanoveniami právnym poriadkom Slovenskej republiky, keďže obaja manželia sú občanmi Slovenskej republiky.

11. Podľa § 14 ods. 1 až 3 Zákona o rodine manželstvo je neplatné, ak vyhlásenie o uzavretí manželstva nebolo urobené slobodne, vážne, určito a zrozumiteľne. O tom, že manželstvo je neplatné podľa ods. 1, súd rozhodne na návrh ktoréhokoľvek manžela. Právo manžela podať návrh na začatie konania o neplatnosti manželstva podľa ods. 1 zanikne uplynutím jedného roka odo dňa, keď sa o dôvodoch neplatnosti manželstva podľa ods. 1 dozvedel.

12. Tak ako bolo zistené aj okresným súdom, manželstvo účastníkov konania bolo uzatvorené dňa 03.04.2021 v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska. V súlade s § 14 ods. 3 Zákona o rodine je splnená aj podmienka, že návrh na určenie neplatnosti bol podaný v jednoročnej prekluzívnej lehote, keď navrhovateľka podala návrh dňa 06.07.2022 s tým, že o dôvodoch, pre ktoré uplatnila neplatnosť manželstva, sa dozvedela v decembri 2021.

13. V súlade s § 14 Zákona o rodine je právny úkon uzavretia manželstva uzavretý slobodne len vtedy, ak nie je vynútený fyzickým alebo psychickým nátlakom. Tento musí byť realizovaný druhým snúbencom alebo treťou osobou so súhlasom druhého snúbenca. Nátlak musí smerovať buď priamo proti snúbencovi alebo jeho blízkym osobám. Pokiaľ je stanovená dobrovoľnosť pre vstup do manželstva, sú vylúčené obidve formy neslobody donútenia aj tieseň.

14. Vážnosť vôle uzavrieť manželstvo spočíva v skutočnej vôli snúbenca vyvolať právne následky, ktoré Zákon o rodine vyhlásením o uzavretí manželstva spája. Nie je rozhodujúce, či snúbenec chcel uzavrieť manželstvo za účelom vzniku a harmonického trvalého životného spoločenstva alebo, či uzavretím manželstva sledoval indície, napr. získanie štátneho občianstva, povolenie na trvalý pobyt alebo dávky sociálnej starostlivosti. Je otázka len, či existovala vôľa snúbencov uzavrieť manželstvo alebo nie. To predpokladá, že si obaja snúbeneci museli byť vedomí toho, aký právny úkon urobia, aké ním vyvolajú právne následky. Motív, ktorý uzavretím manželstva sledovali, nemá vo vzťahu k neplatnosti manželstva právnu relevanciu.

15. Vzhľadom na uvedené za neplatné môže byť manželstvo vyhlásené len výnimočne, ak by jeden z manželov netušil, aké právne následky vyhlásenie uzavretím manželstva vyvolá, resp. nevedel, že skutočne uzatvára manželstvo, keďže išlo o žart alebo recesiu. Uzavretie manželstva je formalizované a vyžaduje aktívnu spoluprácu oboch snúbencov. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rovnako ako súd prvého stupňa mal za to, že dôvody, ktoré uvádza navrhovateľka, nie sú spôsobilé pre vyhlásenie neplatnosti manželstva.

16. Pokiaľ sa jedná o podmienku podľa § 1 ods. 3 Zákona o rodine, na ktorú sa odvoláva navrhovateľka, že v tejto otázke bola uvedená do omylu, je potrebné uviesť, že jedná sa o dôvod, ktorý sa aplikuje ako príčina rozvratu manželstva. Jedná sa o normu, ktorá neobsahuje sankciu a nespôsobuje neplatnosť manželstva v zmysle legislatívy SR. Snúbeneci majú povinnosť poznať svoje charakterové vlastnosti a zdravotný stav ešte pred uzavretím manželstva. Aj keď je morálnou povinnosťou každého snúbenca zistiť svoj zdravotný stav a svoje charakterové vlastnosti (kam možno subsumovať navrhovateľkou substancované okolnosti týkajúce sa odsúdenia za trestný čin, príp. aj dlhov ako prejavy správania

súvisiace s hodnotami, modelmi správania ako aj osobnostnej štruktúry), pokiaľ došlo k situácii, že navrhovateľka nezisťovala tento zdravotný stav a charakterové vlastnosti manžela, resp. jej nebol oznámený, tak to nemá za následok neplatnosť manželstva. Možno teda uzavrieť, že navrhovateľka si nezisťovala náležite tieto okolnosti. Podľa odvolacieho súdu však to, že bola uvedená do omylu nepreukázala, t. j. nepreukázala úmyselné konanie manžela, že jej predložil nepravdivé informácie o svojom zdravotnom stave a charakterových vlastnostiach.

17. Zhrnúc vyššie uvedené úvahy odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku ako i konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že okresný súd vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu, dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza zo správneho právneho posúdenia veci, pričom odvolací súd sa v súlade s § 387 ods. 1 CSP v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku. Správnym je aj súvisiaci výrok o náhrade trov konania, pretože si účastníci konania neuplatnili tento nárok.

18. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP za procesného stavu, že žiaden z účastníkov si neuplatnil nárok na náhradu trov konania podľa § 57 CMP. Nebolo preto dôvodné posudzovať ani podmienky pre výnimku podľa § 53 ani § 55 CMP. Vychádzal zo základnej zásady civilného mimosporového konania, podľa ktorého si účastníci konania znášajú trovy konania z vlastného, tak odvolací súd žiadnemu z účastníkov konania nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

19. Toto rozhodnutie prijal senát hlasovaním pomerov hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).